

השלמת מלאכת כיבוש הארץ

מטרת הפעולה: החניכים יבינו שמטרת הכניסה לארץ היא בניין המקדש, וכל עוד לא בנינו אותו – לא נשלמה המלאכה.

אביזרים: נספחים, דף או לוח וטוש כדי לשחק איקס עיגול, עפרונות ביום חול (או הרבה פתקים קטנים של אותיות בשבת), 14 כוסות חד"פ (או 28 אם עושים תחרות בין 2 קבוצות).
קהל יעד: כיתות ו'–ח'

מהלך הפעולה:

- מחלקים את החניכים לשתי קבוצות ומשחקים 'איקס-עיגול'. כל קבוצה מקבלת שאלה, ורק אם החניכים עונים עליה נכון הם יכולים לעבור לשאלה הבאה. (נספח 1) אם המדריך רואה שאחת הקבוצות עומדת לנצח – שייתן לה שאלה קשה במיוחד. (המטרה פה היא שאף קבוצה לא תנצח).
- משחקים דג מלוח.
- נותנים לחניכים קטע כתוב בכתב סתרים, ונותנים להם את הפירוש של האותיות, כל אות על כרטיס נפרד, ולא נותנים להם את כל האותיות, כדי שבסוף הם יתקעו. (נספח 2) אם הפעולה מתקיימת בשבת – אפשר לתת לחניכים בנוסף לכרטיסים עם הפירושים של האותיות גם המון כרטיסים קטנים עם כל האותיות של הא'–ב', כדי שהם יוכלו לקרוא את מה שיוצא להם. כשהחניכים מגלים שחסרות אותיות המדריך צריך להתנצל, לחפש אותן בשקית... בקיצור, לעשות כאילו הוא לא שם לב שחסרות לו אותיות.
- נותנים לחניכים 14 כוסות חד פעמיות, שעל כל כוס כתובה תקופה מתולדות עם ישראל. החניכים צריכים להעמיד את הכוסות בפירמידה, כשהתקופות בה מסודרות מלמטה למעלה. (התקופה הקדומה ביותר בצד ימין למטה, וכך עולים למעלה וימינה.) אומרים לחניכים שבקומה למטה צריכות להיות 5 כוסות. (אם רוצים – אפשר להכין 2 סטים של כוסות, ואז לעשות תחרות בין הקבוצות.) (נספח 3) חסרה כוס אחת – אי אפשר לבנות פירמידה רק מ-14 כוסות. בסיום המשחק משאירים את הפירמידה עומדת.¹
- מספרים סיפור שאין לו סוף, רצוי להקריא אותו מדף, ואז אפשר להעמיד פנים שהדף של הסוף הלך לאיבוד. (נספח 4)

סיכום:

¹ הניסוח פה ברור? כי יש לי תחושה שהניסוח ממש מסורבל ושיש פה הרבה יותר מדי הערות בסוגריים.

שואלים את החניכים איך הם הרגישו כשהסיפור לא נגמר, כשהפירמידה לא יצאה מושלמת, כשהיו חסרות אותיות לכתב הסתרים, כשהחזירו אותם לאחור ב'דג מלוח', כשלא הצליחו לגמור שורה ב'איקס-עיגול'.

מסבירים לחניכים שמה שקרה להם עכשיו, שהאכזבה הזאת, של לא להצליח לסיים, זה בדיוק מה שקורה לעם ישראל.

אחרי קריעת ים סוף, עם ישראל שר את שירת הים. בשירת הים נאמר: "תְּבַאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ

בְּהַר נְחֻלְתֶּךָ מְכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֻלַּתְּ ה' מְקֻדָּשׁ ה' כּוֹנֵנוּ יְדִידְךָ: " (שמות ט"ו, י"ז)

המשפט הזה מתאר את התהליך שעם ישראל צריך לעבור:

"תְּבַאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהַר נְחֻלְתֶּךָ" = עם ישראל יכנס לארץ ישראל ויתיישב בה.

"מְכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ פְּעֻלַּתְּ ה'" = עם ישראל יכבוש את ירושלים.

"מְקֻדָּשׁ ה' כּוֹנֵנוּ יְדִידְךָ" = עם ישראל יבנה את בית המקדש.

זה באמת מה שקרה: יהושע הכניס את עם ישראל לארץ. הם כבשו את הארץ והתיישבו בה, אך ירושלים נותרה בידי היבוסים. אחר-כך בא דוד המלך וכבש את ירושלים. שלמה בנו בנה בה את בית המקדש.

עכשיו אנחנו עוברים את הכל פעם נוספת: עלינו לארץ ישראל והתיישבנו בה, הקמנו מדינה.

19 שנים אחר-כך שחררנו את ירושלים. אבל כאן – משהו נתקע. לא בנינו את בית המקדש.

זוכרים כמה מאכזב היה להגיע כמעט עד הסוף, אבל רק כמעט? אנחנו צריכים לסיים את מה

שהתחלנו, כדי שלא נחיה ככה, בכמעט הזה. אנחנו צריכים לבנות את בית המקדש!!!

מוציאים את הכוס ה-15, שעליה כתוב "בית המקדש השלישי", ומניחים אותה בראש

















הפירמידה.²

² טאדם טאדם!

נספח 1

1. מי היה חוזה המדינה? (בנימין זאב הרצל)
2. מי היה ראש הממשלה הראשון? (דוד בן גוריון)
3. דרך איזה שער נכנסו הצנחנים לעיר העתיקה במלחמת ששת הימים? (שער האריות)
4. מה מופיע בסמל המדינה? (מנורה עם ענפי זית)
5. כמה חברים יש בכנסת? (120)
6. איזו עיר נקראת "בירת הנגב"? (באר שבע)
7. איזה הר נמצא ליד הים? (כרמל)
8. מהו ההר הגבוה ביותר בארץ? (חרמון)
9. מהן 4 ערי הקודש? (ירושלים, חברון, טבריה וצפת)
10. מה היה שמה הראשון של תל-אביב? (אחוזת בית)
11. איזו עיר נקראה בתחילה "גיא אוני"? (ראש פינה)
12. מי קבור במערת המכפלה? (אדם וחוה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב וזאה, ואם אתם מתעקשים – אז גם הראש של עשו)
13. מי חיבר את 'התקווה'? (נפתלי הרץ אימבר)
14. באיזו מלחמה כיהן יצחק רבין כרמטכ"ל? (ששת הימים)
15. באיזו מלחמה כיהנה גולדה מאיר כראש הממשלה? (יום הכיפורים)
16. היכן התקיים הקונגרס הציוני הראשון? (באזל)
17. היכן התקיימה הכרזת המדינה בה' באייר התש"ח? (במזיאון תל-אביב)
18. מהו היישוב הצפוני ביותר בארץ? (מטולה)
19. כמה שערים פתוחים יש לעיר העתיקה בירושלים? (7 שערים: אשפות, ציון, יפו, שכם, חדש, פרחים, אריות)
20. כמה שמות יש לירושלים? (70 שמות)
21. מהו שמו האמיתי של 'אחד העם'? (אשר גינזבורג)
22. מי הקים את שכונת 'משכנות שאננים' בירושלים? (סר משה מונטיפיורי)
23. מי הקים את שכונת 'נחלת שבעה' בירושלים? (יוסף ריבלין, יהושע ילין)

ניתן לבחור את השאלות בהתאם לרמת החניכים.
ניתן גם להוסיף שאלות מעצמכם, כל עוד נשארים בנושא של ארץ ישראל.

 = ד	 = ג	 = ב	 = א
 = ט	 = ז	 = ו	 = ה
 = ס	 = מ	 = כ	 = י
 = ש	 = ר	 = ק	 = ע

פתרון:

בארץ-ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה דמותו הרוחנית, הדתית והמדינית, בה חי חיי קוממיות ממלכתית, בה יצר נכסי תרבות לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם כולו את ספר הספרים הנצחי.

(מתוך מגילת העצמאות.)

נספח 3

רשימת התקופות על-פי סדר כרונולוגי. לכתוב על כוסות, לבלגן ולהגיש חם בתוספת כדורי גלידה.

1. בריאת העולם
2. המבול
3. עקידת יצחק
4. יציאת מצרים
5. מעמד הר סיני
6. חטא המרגלים
7. הכניסה לארץ
8. בית המקדש הראשון
9. גלות בבל
10. בית המקדש השני
11. גירוש ספרד
12. השואה
13. הקמת המדינה
14. מלחמת ששת הימים ושחרור ירושלים

נספח 4

"כולם לשבת!" אמרה המורה צילה והניחה את תיקה על השולחן. "יאיר, שב! דניאל, אני כאן! נועם, למה תמיד כולם צריכים לחכות לך?"

חלפו מספר דקות, וכולנו ישבנו במקומותינו. "אני מחכה לשקט!" זעמה המורה צילה. אבל השקט שחיכתה לו הופרע בלחשושים וזמזומים.

"אני לא מבינה איך אתם לא מתביישים!" הטיחה בנו המורה צילה. החלפנו מבטים.

"על מה את מדברת, המורה?" שאל רועי.

"על מה אני מדברת???" נבחה המורה, "אני חושבת שיש בכיתה הזאת כמה ילדים שיודעים טוב מאוד על מה אני מדברת!" מזווית העין ראיתי איך יואב מזדקף במקומו.

"מישהו רוצה לספר לנו במה מדובר, או שאני צריכה להגיד בעצמי?" שאלה המורה צילה ונתנה בנו מבט מבשר רעות.

ברוכי צבט במותני. "הי, טוביה, אתה חושב שהיא מתכוונת אלינו?" הוא לחש.

"אני לא יודע", ענית. "אני מקווה מאוד שלא..."

"זה נשמע שכן..." ענה לי ברוכי בלחישה.

"מה פתאום... " ניסיתי להישמע בטוח בעצמי, "אתה מכיר את המורה צילה. וחוץ מזה, איך בדיוק--"

"ברוכי וטוביה!!! אתם מוסיפים חטא על פשע!!! אם זה לא היה חשוב – כבר מזמן הייתם שניכם עפים מהכיתה!" ברוכי הגניב אלי מבט מבוהל.

"קיבלתי היום מכתב בעילום שם. " פתחה המורה, "במכתב הזה היתה כתובה האשמה מאוד חמורה כלפי כמה ילדים מהכיתה הזאת. אני לא אומרת על מה ובמי מדובר, מפני שטרם בדקתי את אמיתות הדברים. אבל אני **דורשת** שאם יש מישהו שיודע משהו – שייגש אלי

בהפסקה. אם עד השיעור הבא אני לא אקבל שום מידע – אני אאלץ לנקוט באמצעים חריפים!!!" המורה השתהתה לרגע, מעבירה מבט בוחן על כל ילדי הכיתה. כשהיא הביטה בי, התכווצתי במקומי. "עכשיו הוציאו חוברות חשבון ופתחו בעמוד 43." היא פנתה אל הלוח והתחילה להעתיק את התרגיל הראשון.

פתחתי את החוברת, אבל לא הצלחתי להתרכז. אחרי רגע פתק לבן נחת על שולחני. קפצתי בבהלה והצצתי במורה צילה. היא לא שמה לב. פתחתי את הפתק. "לא נספך לה שום דבר. יהיה מסדר. יואב." זרקתי מבט אל יואב. הוא ישב, עסוק בפתרון תרגיל בחוברת. כעבור רגע הרים את מבטו וקרץ אלי. הרכנתי את ראשי אל החוברת, רגוע יותר. לא עבר כמה דקות, ופתק נוסף נחת על שולחני. "אני יודע שאתה עשית את זה, ואני הולך לספר למורה. תגידי שלום לבית-ספר, בטוח יעיפו אותך..." הפתק לא היה חתום. העברתי את מבטי על כל ילדי הכיתה. לפתע ראיתי את אייל מתבונן בי בחיוך זדוני. משהבחין במבטי – מיהר להסב את מבטו ולהעמיד פנים שהוא פותר את תרגיליו.

מעכתי את הפתק בידי. אייל. רק זה חסר לי. אייל המלשן, החנפן. אייל, שרק אתמול הוא ואני הלכנו מכות במגרש. אני ניצחתי, כמובן, וקיבלתי תשואות מחבריי. עכשיו, במבט לאחור, הייתי מוותר על הניצחון המפואר. אם אייל ילך למורה – יעיפו אותי מבית הספר, יקראו להורים... אילו רק יכולתי להחזיר את הגלגל לאחור... אסור, אסור שאבא ידע מה עשיתי! זה ישבור אותו לגמרי...

"טררררררררררררררררר!" צלצל הפעמון קטע את הרהורי. ראיתי את אייל קם ממקומו ויוצא מן הכיתה.

"טוביה, מה אתה לחוץ?" ניגש אלי יואב. "זה לא היה כל-כך נורא. וחוץ מזה – אף אחד לא ילשין עליך."

"אף אחד לא ילשין עלי?!?" כמעט צעקתי עליו. "אף אחד?!?! תסתכל על זה!!!" דחפתי לידו את הפתק של אייל.

יואב קרא את הפתק של אייל וקימט את מצחו. "אבל... איך הוא יודע?"

"אני לא יודע, ולא אכפת לי!" עניתי לו. "אני רק לא רוצה שיעיפו אותי מבית הספר!!!"

"לא יעיפו אותך", אמר לי ברוכי. "במקרה הכי גרוע – יזמינו את ההורים שלך."

זה באמת המקרה הכי גרוע שיכול להיות, חשבתי בליבי. כבר עדיף שיעיפו אותי מבית הספר. "לא, רק שלא יזמינו את ההורים שלי!"

"מה, מה הבעיה שלך, טוביה?" יואב שאל אותי בתימהון. "אז ההורים שלך יענישו אותך קצת... נו, אז מה?"

"לא... לא... יואב, אתה לא מבין... זה מסובך..."

"מה? על מה אתה מדבר?" שאל יואב.

"אני... אם אבא שלי ידע מזה הוא לא יעניש אותי", אמרתי. "זה יהיה הרבה יותר גרוע..."

